

УДК 338.330.141

Микитенко В. В.*гол. наук. спів. відділу комплексної оцінки**та управління природними ресурсами,**д.е.н., проф., ДУ «Інститут економіки природокористування**та сталого розвитку НАН України», м. Київ.**E-mail: vmikitenko@ukr.net*

**ПОБУДОВА СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНОЇ СХЕМИ ВИРІШЕННЯ
ПРОБЛЕМ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МЕХАНІЗМІВ
УПРАВЛІННЯ ПРИРОДНИМИ РЕСУРСАМИ В УКРАЇНІ**

Стаття присвячена розробці та удосконалення нової за змістом Концепції управління природними ресурсами в умовах євроінтеграційних процесів, що передбачає системне наукове осмислення багатоаспектної процедури ідентифікації складу найвагомішої, на сучасному етапі розвитку національної економічної системи, політики (інструментів реалізації стратегії децентралізації), формування якої запропоновано здійснювати за сімома етапами, формалізованої у роботі структурно-логічної схеми вирішення завдань в межах досліджуваної проблематики. Здійснено розбудову комплексу регуляторів в контексті раціоналізації п'яти найвагоміших структур управління природними ресурсами. Це дозволить ідентифікувати найбільш пріоритетні, задля підвищення результативності управління природними ресурсами, системоутворюючі важелі, реалізувавши їх дію не лише на національному й регіональному рівнях, а на рівні місцевих громад у разі введення у практику нової регіональної карти за наслідками формування восьми-десяти територіальних господарських округів.

Ключові слова. структурно-логічна схема управління природними ресурсами, національна економічна система, територіальні господарські округи, механізм.

Постановка проблеми в загальному вигляді. У відповідності до обґрунтованих вихідних положень, які проголошують необхідність розробки та реалізації нової за змістом Концепції управління природними ресурсами в умовах євроінтеграційних процесів (на засадах децентралізації) [1] до 2020 року, пропонується використання процесно-замкнених принципів і доміант сталого розвитку. однак, поряд із цим, вважаємо за доцільне, у першу чергу, обґрунтувати розширену класифікацію відповідного типу структур управління природними ресурсами. Визначеність та детальне опрацювання останніх убезпечить формування адекватних реальним процесам механізмів управління природними ресурсами задля досягнення збалансованості функціонування нового формату регіональної карти України [2]. У цій відповідності, зазначимо, що її формалізації передувало: а) сформулювання теоретико-методологічного аспекту розв'язання представленої у розробках [3] проблематики управління розвитком стратегічного потенціалу України та її регіонів; б) виконання процедур щодо добору (або ж афіліації чи залучення) засобів інтенсифікації процесів загальноекономічного відродження й підвищення енергоефективності функціонування економіки держави [4] з орієнтиром на раціоналізацію масштабів освоєння її потенціалу сталого розвитку.

Аналіз попередніх досліджень та публікацій. Вивчення результатів науково-прикладних досліджень у зазначеній площині дозволяє засвідчити про те, що сучасними проблемами регіонального розвитку в системі національного господарства, а також формування нової регіональної карти України займалися такі науковці, як О. Алимов, О. Амоша, С. Дорогунцов, С. Бандур, В. Геєць, М. Долішній, Е. Лібанова, С. Шкарлет та інші (зокрема, окремі їхні напрацювання наведено у [7 – 9]).

Формування цілей статті. Розробка та реалізація нової за змістом структурно-логічної схеми управління природними ресурсами в умовах

євроінтеграційних процесів, що передбачає системне наукове осмислення багатоаспектної процедури ідентифікації складу найвагоміших, на сучасному етапі розвитку національної економічної систем, інструментів реалізації стратегії децентралізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зауважимо, що визначення шляхів ефективної розбудови та реалізації Концепції управління природними ресурсами передбачає системне наукове осмислення багатоаспектної процедури ідентифікації складу найвагоміших, на сучасному етапі розвитку національної економічної систем, політики (інструментів реалізації стратегії децентралізації). І, відповідно, особливо слабо вивчених зрізів, для виконання поставлених у відповідності до мети, трьохпріоритетних завдань, зокрема, таких:

I завдання – необхідним є з'ясування базових характеристик і ознак своєрідності: а) імовірної трансформації структурно-динамічних вимірів функціонування сучасної системи управління природними ресурсами на окремій території держави; б) сформованого та використовуваного в межах певного макро- регіону специфічного набору стратегічного потенціалу у взаємозв'язку з його тринадцятьма підсистемами управління, а саме: технологічною, функціональною, територіальною, галузевою, інституційною, інноваційною, відтворювальною, зовнішньоекономічною, організаційною, каскадною, корпоративною, комунікаційною, соціальною;

II завдання – поряд із цим, слід здійснити розробку й обґрунтування удосконаленого методу ідентифікації й визначення (у кількісному вимірі у вигляді коефіцієнтів вагомості) вагомості впливу засобів, важелів і регуляторів розбудови в Україні восьми/ десяти територіальних господарських округів¹ політики на процеси трансформації, темпи

¹ Територіальний господарський округ – нова територіальна одиниця, формування якої здійснено за каскадним форматом організації виробничо-господарської, міжрегіональної та міжгалузевої взаємодії, розбудова якого: а) базується на усталених у країнах ЄС економіко-статистичних принципах *Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NUTS-II)* із

освоєння природних ресурсів в межах існуючого соціально-економічного середовища певного регіону чи держави, що здійснює свій визначальний рух до євроінтеграції. Сутність та зміст категорії територіального господарського округу (що запропоновано для розбудови нової регіональної карти) дослідником визначено таким чином: – це нова територіальна одиниця в Україні, формування якої здійснено за каскадним форматом організації виробничо-господарської, міжрегіональної та міжгалузевої взаємодії, розбудова якого: а) базується на усталених і визнаних у країнах ЄС економіко-статистичних принципах *Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NUTS-II)* із урахуванням масштабів стратегічного та природо-ресурсного потенціалу, потужності й результативності функціонування наявного господарства, кількості населення та специфічності використання в межах поєднаних регіонів технологій управління; б) провадиться в певних чітко окреслених просторових межах задля досягнення динамічного балансу між економічною доцільністю споживання природних ресурсів та екологічною виправданістю втручання у природний стан навколишнього середовища.

Поряд із вказаним вище, визнаємо, що, наразі, найбільш раціональною організацією територіального господарського округу – є таке поєднання його базових підсистем (природної, господарської, соціальної, управлінської, культурної, організаційної тощо), за якого мінімізується негативний вплив на навколишнє середовище при одночасній мінімізації витрат на реформування й перебудову системи

урахуванням масштабів стратегічного та природо-ресурсного потенціалу, потужності й результативності функціонування наявного господарства, кількості населення та специфічності використання в межах поєднаних регіонів технологій управління; б) провадиться в певних чітко окреслених просторових межах задля досягнення динамічного балансу між економічною доцільністю споживання природних ресурсів та екологічною виправданістю втручання у природний стан навколишнього середовища. Визнано, що найбільш раціональною організацією територіального господарського округу – є таке поєднання його базових підсистем (природної, господарської, соціальної, управлінської), за якого мінімізується негативний вплив на навколишнє середовище при одночасній максимізації економічного, енергетичного і соціального ефектів (сформульовано автором за використання вихідних положень, обґрунтованих у джерелі [5]).

управління розвитком національного господарства у контексті максимізації економічного, енергетичного і соціального ефектів (сформульовано автором даного дослідження за використання вихідних положень, обґрунтованих у [5]);

III завдання – добір стратегічного інструментарію, який імовірний й доцільний є для використання в сучасних умовах функціонування національного господарства. У цій відповідності зазначимо і про таке: передбачається, що удосконалений управлінський інструментарій розробляється для застосування регіональними корелянтами з метою цільового усунення диспропорцій в межах організаційної, комунікаційної, структурно-динамічної, відтворювальної, інституційної, технологічної, фінансової та інших видів структур управління. Його розв'язання спрямована, більшою мірою, для забезпечення достатнього ефективності управління природними ресурсами в регіонах у відповідності до вимог Угоди про асоціацію України з країнами-членами ЄС [10] – тобто, в сучасних умовах провадження євроінтеграційних процесів.

Задля розв'язання першого, й пріоритетного для вирішення поставленої в межах НДР проблематики, науково-прикладного завдання автором дослідження деталізовано за сутністю та змістом певний перелік структурних елементів (п'ятнадцять видів управлінських структур), які, у разі їхнього синхронного використання (або ж, за умов ресурсних обмежень, одночасного запровадження / удосконалення окремих/ декількох із них) у практику управління природними ресурсами України убезпечать подальший розвиток сучасних систем управління (табл. 1).

Поряд із вказаним, зазначимо, врахування наведеної у табл. 1 класифікації структур управління (у складі з п'ятнадцяти) дозволить ідентифікувати змістовність та забезпечити обґрунтованість нового управлінського інструментарію – тобто, важелів та регуляторів в межах системи механізмів управління природними ресурсами в Україні для:

Таблиця 1

Обґрунтування вимог і напрямів реформування сучасних структур управління природними ресурсами *

№ пп	Види структур управління	Сутність структурних трансформацій та змістовність реалізації й локалізації управлінських засиль
I	Технологічна	Зменшення фізичної та моральної зношеності виробничого капіталу та структурного безробіття; випереджаюче зростання виробництв найвищих технологічних укладів;
II	Функціональна	Характеризує динамічну взаємодію та залежність окремих сегментних ринків (ринку ресурсів, продуктів, грошей і валюти, інвестицій, цінних паперів, науково-технічних розробок, нерухомості тощо) та їхніх елементів (попиту і пропозиції, цін і витрат, доходів і видатків тощо).
III	Територіальна	Відображає розміщення виробництва та інфраструктури в окремих територіальних (регіональних) утвореннях (системах), що характеризуються певними умовами: наявністю корисних копалин та сировинної бази (природних ресурсів), природно-кліматичними умовами, географічним розташуванням, культурними традиціями, демографічними та ін. умовами.
IV	Територіально-господарська **	Відображає розміщення виробництва та інфраструктури, а також масштаб стратегічного потенціалу (і в його межах природо-ресурсного потенціалу) в окремих територіальних (регіональних) утвореннях (системах), формалізованих за каскадним форматом у вигляді територіальних господарських округів (ТГО). Вказана структура управління характеризується специфічними умовами забезпечення переходу держави та її регіонів (макро- регіонів) до сталого розвитку: наявністю корисних копалин та сировинної бази (природних ресурсів), природно-кліматичними умовами, географічним розташуванням, культурними традиціями, демографічними та іншими умовами формування, нарощення та освоєння стратегічного потенціалу суміжних регіонів держави **;
V	Галузева	Показує об'єктивну виробничо-господарську динаміку, у тому числі і збільшення частки видів економічної діяльності, що виробляють кінцеву продукцію (інвестиційні й споживчі товари); скорочення абсолютного й відносного масштабу виробництва продукції первинного переділу; зменшення частки енерго- й ресурсоемних галузей і виробництв у загальній структурі національної економіки;
VI	Інституційна	Відтворює напрями посилення економічної конкуренції в межах кожного регіону (макро- регіону) за рахунок реформування й модернізації інституційних мереж при децентралізації сучасної системи регіонального управління, що спрямовано на розвиток (захоплення) зовнішніх і внутрішніх ринків, зростання рівня забезпеченості господарюючих суб'єктів сучасною й прогресивною інфраструктурою;
VII	Інноваційна	Відображає упорядкованість діяльності об'єктів, систем управління чи підрозділів (функціонуючи незалежно від підпорядкованості, форми власності чи організаційної форми), які поєднані з метою створення і/ або допомоги у створенні та запровадженні у практику господарювання інновацій/ новацій, величини та видів діяльності;
VIII	Відтворювальна	Її функції передбачають: а) зменшення частки продукції проміжного споживання у загальному випуску; б) збільшення частки інвестицій у основні виробничі засоби національного господарства;

№ пп	Види структур управління	Сутність структурних трансформацій та змістовність реалізації й локалізації управлінських засиль
IX	Зовнішньоекономічна	Зростання інтернаціоналізації господарського життя в регіоні; посилення міжгалузевої та прямої кооперації у зовнішньоекономічних зв'язках галузей та виробництва; раціоналізація експортно-імпортних операцій;
X	Організаційна	Відтворює сукупність, взаємопов'язаність та спрямованість взаємозв'язку певних ланок управління (у т.ч. і управління природними ресурсами). Характеризується раціональною кількістю органів управління, порядком їхньої взаємодії та змістом функцій. Задля ідентифікації вимірів організаційної структури управління використовуються три групи показників, які характеризують: а) ефективність функціонування через їхні кінцеві результати; б) зміст і саму організацію системи управління (результати діяльності та витрати на виконання функцій корелянтами); в) раціональність та техніко-організаційний рівень (рівень централізації, норми керованості, збалансованість розподілу прав і відповідності тощо);
XI	Каскадна	Характеризується специфічним складом і співвідношенням виробничо-господарських, організаційно-економічних, еколого-економічних, соціально-економічних та техніко-технологічних ланок управління процесами формування, нарощення і раціоналізації освоєння потенціалу сталого розвитку (загалом і, відповідно, природними ресурсами, зокрема) в межах нових інституціональних форм організації територіальних одиниць – каскадів регіональних соціально-економічних систем [2], згрупованих за відповідністю провадження, на сучасному етапі їхнього розвитку, системно-універсальних, ресурсно-функціональних, інноваційних, технологічних та зовнішньоекономічних процесів у їхніх межах;
XII	Корпоративна	Характеризується певним складом окремих одиниць господарюючої системи, в межах якої кожна може функціонувати завдяки взаємодії з іншими елементами і являє собою внутрішню організацію, що розвивається за специфічними закономірностями і набуває нового змісту лише при інтеграції за виробничо-технологічними та фінансовими зв'язками (задля досягнення єдиної мети), беручи участь у освоєнні капіталу один одного чи взаємодіючи у фінансовій і виробничій сфері, маючи єдиний координаційний центр управління;
XIII	Комунікаційна ***	Ієрархічна сформована і діюча сукупність територіально розподілених державних, регіональних, територіальних і корпоративних інформаційних систем управління розвитком стратегічного потенціалу України, а у їхньому складі запроваджені у практику: а) лінії зв'язку, мережі і канали, які використовуються корелянтами для передачі даних, розбудови прогресивних засобів (їхнього оброблення; удосконалення комунікації між різними рівнями управління; коригування масштабів і спрямування інформаційних потоків та ін.); б) дієвого прикладного інструментарію й інформаційно-методичного забезпечення задля підвищення ефективності функціонування організаційної структури управління; в) адекватних реальним євроінтеграційним процесам правових та нормативних механізмів, що забезпечують алокаційний і алармовий обмін, опрацьовування, формування й підвищення об'єктивності інформаційно-методичної

№ пп	Види структур управління	Сутність структурних трансформацій та змістовність реалізації й локалізації управлінських засиль
		бази і комерційної інформації;
XIV	Соціальна	Специфічний тип управління соціально-економічним розвитком держави та її регіонів – це соціальна структура, розбудова якої враховує особливості функціонування регіональних соціально-економічних систем та їхні базові макро- показники, які: а) відтворюють реальний стан та динамічність соціально-економічного розвитку; б) належать до сфери економіки та ринку праці; в) реконструюють відповідні співвідношення у параметрах функціонування приватного і державного сектора економіки.
XV	Фінансова ***	<p>Організація сучасної структури фінансового управління (у тому числі і територіальних господарських округів) повинна підпорядковуватися чітким емпіричним правилам (обґрунтовано і деталізовано у попередній праці [15]): а) єдність мети; б) розумна ієрархія; в) стійкість; 5в) безперервне удосконалення; г) пряме підпорядкування; д) обсяг, режимність і терміни різних видів контролю за фінансово-економічними результатами; ж) порівнянність, відповідність даним повноваженням; з) виключення, пріоритет завдань; к) комбінування; л) перевірка на адекватність. При цьому, передбачено, що її результативність повинна бути забезпечена чіткою реалізацією дії централізованого елемента (а саме, організаційного механізму) – структурою управління, за допомогою якої поєднуються різні центри фінансового управління, а також регламентуються внутрішні зв'язки і досягається стійка система службових взаємовідносин між структурними підрозділами і суб'єктами управління.</p> <p>Структура фінансового управління – відтворює упорядковану сукупність взаємопов'язаних елементів системи управління територіальними господарськими округами, що визначає поділ праці і службових зв'язків між фінансовими й економічними підрозділами (різного рівня) і працівниками апарату управління (різного рівня) щодо підготовки, прийняття і реалізації управлінських рішень для забезпечення високого рівня результативності та ефективності функціонування. Структура фінансової структури управління, зокрема природними ресурсами, повинна (і, відповідно, повинна бути спрямована) організаційно закріплювати функції за структурними елементами, підрозділами та працівниками, регламентувати потоки фінансової й управлінської інформації та звітності в межах загальної системи управлінської структури, передбачаючи обов'язкове підвищення результативності.</p>

Джерело * Систематизовано, удосконалено, деталізовано та узагальнено у табличному вигляді автором даного дослідження за використання обґрунтувань і визначень, що наведено у джерелах [6 – 9];

** Авторське визначення та обґрунтування понять;

*** Удосконалено й розвинуто авторами цієї науково-прикладної розробки, з урахуванням поставленої у статті мети задля розв'язання проблеми, пропозиції деталізовано у попередній науковій роботі автора статті [15].

а) реалізації пріоритетних напрямів забезпечення переходу держави та її регіонів до сталого розвитку; б) подальшого його використання при моделюванні наслідків запровадження системоутворюючих регуляторів у практику господарювання. Підтвердимо й таке: поряд із наведеними у табл. 1 детермінантами структурно-динамічних характеристик реалізації дії різних за природою систем управління, автор дослідження вважає за доцільне вказати на таке: їхнє синхронне застосування й запровадження у практику, як і повноцінне забезпечення результативності реалізації дії – є об'єктивними.

По-перше, визнаними у відповідності до найбільш актуальної вимоги часу (яка існує, наразі, в державі) щодо нагального забезпечення результативності й ефективності управління природними ресурсами України. По-друге, закономірністю виникнення синергетичного ефекту в наслідок реалізації найбільш пріоритетних (на сучасному історичному етапі розвитку національного господарства) і, як відомо, пов'язаних між собою як еколого-економічних явищ, так і різної природи виробничо-господарських, техніко-технологічних, організаційних соціально-політичних, внутрішньо/ зовнішньоекономічних процесів, які, наразі, мають місце в державі.

Враховуючи класифікацію сучасних структур управління, деталізовану у табл. 1, слід підтвердити і про те, що на авторське переконання (обґрунтовано і деталізовано у попередній роботі автора [15]), розбудова нового формату регіональної карти України за десятьма (з урахування тимчасово окупованої території – вісім) територіальними господарськими округами – дозволить розв'язати багатогранну проблему щодо раціоналізації освоєння наявного потенціал сталого розвитку (при раціоналізації використання різних за природою елементарних потенціалів суміжних регіонів, інкорпорованих до одного формату територіального господарського округу), поєднавши усі елементи національного

господарства в органічному і щільному взаємозв'язку один із одним за рахунок оптимізації (раціоналізації) його управлінських структур.

Зазначене вище і може стати системно-універсальною основою задля підвищення результативності й ефективності функціонування сучасної системи механізмів управління природними ресурсами в Україні в умовах євроінтеграційних процесів, реалізація дії яких, наразі, відбувається в ресурсних обмеженнях. Поряд із зазначеним, слід визнати і те, що в ресурсних обмеженнях одночасно забезпечити дієвість реалізації цільових функціоналів усіх п'ятнадцяти структур управління – є, доволі, проблематичним завданням. Тому, рекомендовано зосередитись на удосконаленні обмеженої кількості структур управління (у контексті розв'язання поставної у дослідженні проблеми щодо підвищення результативності й ефективності управління природними ресурсами). А, саме, наразі, автором рекомендовано здійснити розбудову й удосконалення таких п'яти структур управління (із розробкою відповідних системоутворюючих важелів та регуляторів). А, саме: 1) територіально-господарської; 2) галузевої; 3) організаційної; 4) фінансової; 5) комунікаційної.

Приведені вище обґрунтування дозволяють ідентифікувати найбільш пріоритетні задля підвищення результативності управління природними ресурсами України (на сучасному етапі розвитку національного господарства й національної економічної системи) важелі та регулятори. Дослідниками, з цією метою, і пропонується здійснити розроблення та обґрунтування архітектури системи механізмів управління природними ресурсами в умовах євроінтеграційних процесів. І, зокрема, здійснити побудову фінансово-економічного механізму євроінтеграційного децентралізованого управління природними активами; організаційно-економічного механізму реалізації алгоритму трансформації структури управління природними ресурсами в Україні, а в межах останнього –

адекватний реальним процесам прикладний інструментарій із оригінальною мультирівневою системою відносних показників, моделей структурного типу, специфічною управлінською технологією та методичним підходом до оцінки і прогнозування результативності та ефективності управління природними ресурсами держави за результатами запровадження нового формату регіональної карти України (восьми територіальних господарських округів).

Відтак, вважаємо, що надалі можна запропонувати схему (рис. 1) формування теоретико-концептуальних засад управління природними ресурсами України на сучасному історичному етапі реалізації євроінтеграційних процесів. Однак, її реалізація у практиці управління передбачає врахування міжнародного досвіду та виконання завдань, розроблених та обґрунтованих згідно побудованої дослідникам і структурно-логічної схеми щодо вирішення найбільш нагальних проблем у площині формування системи механізмів управління природними ресурсами держави в умовах євроінтеграційних процесів (рис. 2), оскільки, їхнє розв'язання відбувається, наразі, в ресурсних обмеженнях та при постійному нарощенні суспільно-політичних, економічних, екологічних та військових загроз і ризиків сталому розвитку нашої держави та її регіонів. У відповідності до концепту, репрезентованого автором на рис. 2, вважаємо за доцільне підвередити про те, що вирішення поставленої, відповідно до робочого плану НДР, проблематики повинна, на авторське переконання, відбуватися у замкненому циклі за сімома етапами (див., рис. 2) із поступовим підвищенням вимог до результативності управління природними ресурсами в державі (послідовність розбудови структурно-логічної схеми обґрунтовано, деталізовано і репрезентовано дослідником у попередній науковій праці [15]).

Рис. 1. Теоретико-концептуальні засади управління природними ресурсами України в умовах євроінтеграційних процесів при суттєвих ресурсних обмеженнях (авторська розробка)

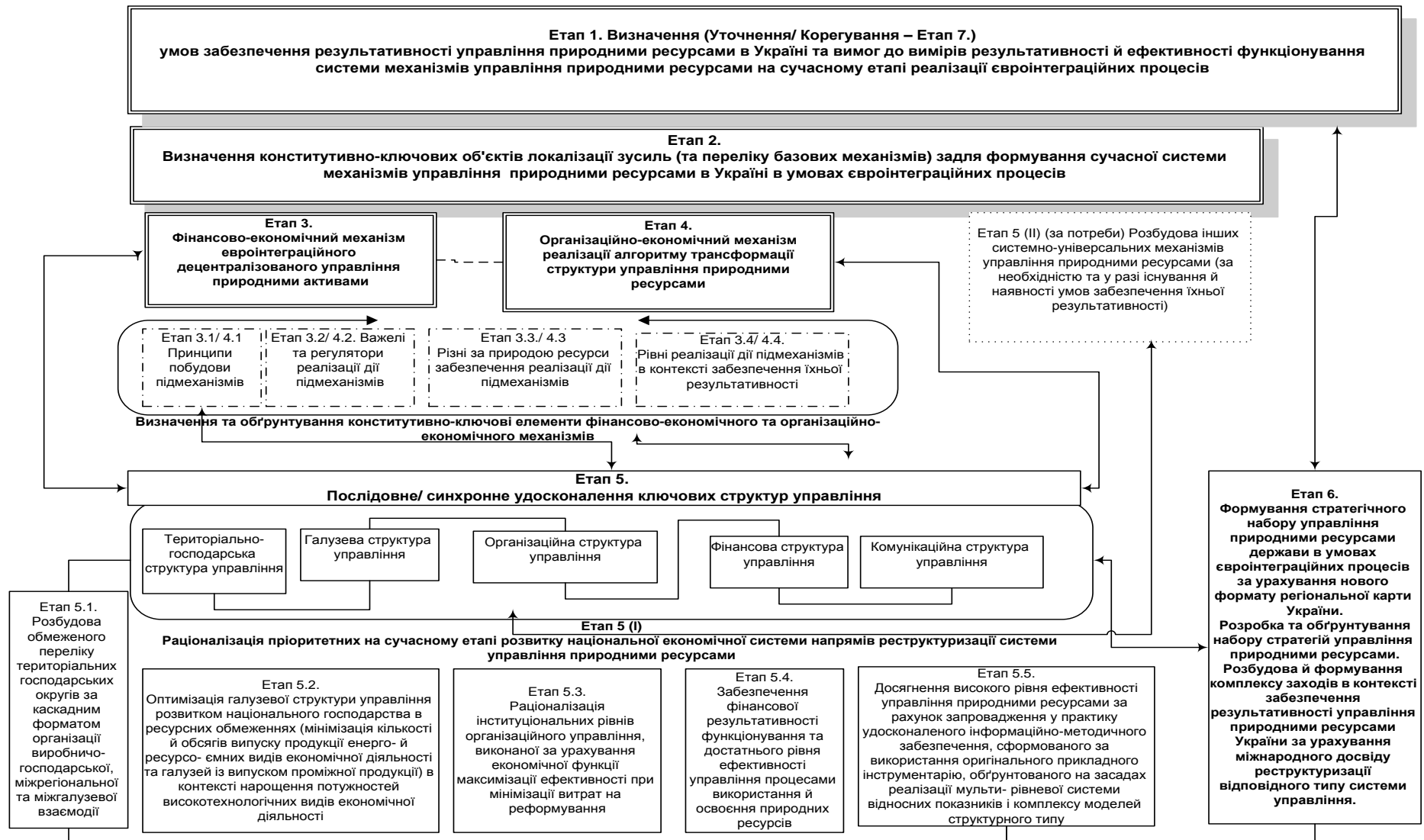

Рис. 2. Структурно-логічна схема вирішення проблем щодо формування системи механізмів управління природними ресурсами держави в умовах євроінтеграційних процесів (авторська розробка)

Висновки. Таким чином, у даному дослідженні запропоновано науково-прикладні й теоретико-концептуальні розробки щодо формування системи механізмів управління природними ресурсами в межах нашої держави в умовах євроінтеграційних процесів розроблено й обґрунтовано теоретико-концептуальну структурно-логічну замкнену схему, розбудову якої здійснено за сімома замкненими етапами, виконання якої спрямовано за визначними цільовими функціоналами результативності управління та передбачає: а) визначення умов забезпечення результативності управління природними ресурсами та обґрунтування вимог до їхніх рівні; б) формулювання об'єктів локалізації зусиль із розбудови двох конститутивно-ключових механізмів (за третім і четвертим етапами: фінансово-економічного механізму євроінтеграційного децентралізованого управління природними активами та організаційно-економічного механізму реалізації алгоритму трансформації структури); в) удосконалення п'яти структур управління природними ресурсами (територіально-господарської, галузевої, організаційної, фінансової, комунікаційної); г) формування стратегічного набору з управління природними ресурсами; д) уточнення й корегування умов забезпечення результативності управління та вимог до рівнів управління природними ресурсами в Україні в сучасних умовах реалізації євроінтеграційних процесів.

Поряд із вказаним, уточнено дефініційне визначення поняття «територіальний господарський округ», що розкрито як нову територіальну одиницю, формування якої здійснено за каскадним форматом організації виробничо-господарської, міжрегіональної та міжгалузевої взаємодії. Його розбудова: а) базується на визнаних у країнах ЄС економіко-статистичних принципах *Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NUTS-II)* із урахуванням масштабів стратегічного та природо-ресурсного потенціалу,

потужності й результативності функціонування наявного господарства, кількості населення та специфічності використання в межах поєднаних регіонів технологій управління; б) провадиться в певних чітко окреслених просторових межах задля досягнення динамічного балансу між економічною доцільністю споживання природних ресурсів та екологічною виправданістю втручання у природний стан навколишнього середовища.

Список використаних джерел

1. Економічна оцінка природного багатства України: Монографія [Текст] / за заг. ред. акад. НАН України, д.е.н., проф. Пирожкова С. І.; академіка НААН України, д.е.н., проф. М. А. Хвесика. – Київ: ДУ «ІЕПСР НАН України», 2015. – 396 с.

2. Каскади регіональних соціально-економічних систем: формування та розвиток: Монографія [Текст] / О. М. Алимов, В. В. Микитенко, О. О. Демешок, І. В. Драган. – Київ: ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», 2016. – 278 с.

3. Демешок О. О. Стратегічний потенціал промисловості України: проблеми та перспективи формування: Монографія [Текст] / О. О. Демешок. – НАН України; ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України». – Київ: ДУ «ІЕПСР НАНУ»; Вид-во «В. С. Вишемирський», 2016. – 469 с

4. Національна парадигма сталого розвитку України: Монографія [Текст] / М. А. Хвесик, О. М. Алимов, А. В. Голян, І. К. Бистряков, О. О. Демешок, В. В. Микитенко та ін.; за заг. ред. академіка НАН України, д.т.н., проф., заслуженого діяча науки і техніки України Патона Б. Є. / Вид. 2-е, перероб. і доп. – Київ: Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2016. – 72 с.

5. Демаков Ю. П. Территориальные природно-хозяйственные системы: синергетический аспект [Электронный ресурс] / Ю. П. Демаков, А. В. Колесов, Л. И. Севастьянова / Социальная синергетика: предмет, актуальные проблемы, поиски, решения: сборник научных трудов, 2003. – Республика Марий Эл, Йошкар-Ола. – Режим доступа: <http://www.priroda.su/item/3428:Инфосфера>.

6. Економічний розвиток України: інституціональне та ресурсне забезпечення: Монографія [Текст] / Алимов О. М., Даниленко А. І., Микитенко В. В., Трегобчук В. М. та ін. / Під редакцією акад. НАН України С. І. Пирожкова, акад. УААН В. М. Трегобчука – Київ: Об'єднаний інститут економіки НАН України, 2005. – 540 с.

7. Інноваційний ресурс господарського розвитку: Монографія [Текст] / Алимов О. М., Бондар К. Л., Дерев'янкін Т. І., Мельник В. П., Микитенко В. В. [та ін.] / За ред. В. П. Мельника – Київ: Об'єднаний інститут економіки НАН України, 2005. – 363 с.

8. Белякова Е. В. Новая парадигма регионального развития [Текст] / Е. В. Белякова [Электронный ресурс] // Проблемы современной экономики. – 2009. - № 2 (30). – Режим доступа: <http://www.m-economy.ru/art.php3?artid=25609>.

9. Голікова Т. В. Інституціональна парадигма управління територіальним економічним розвитком [Текст] / Т. В. Голікова // Наукові праці ДонНТУ. Серія: економічна. – 2007. – Вип. 31-32. – С. 80 – 85.

10. Угода про асоціацію між Україною, з однією сторони, та європейським союзом, європейським співтовариством, іншої сторони [Електронний ресурс] . – режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248387631.

11. Микитенко В. В. Формування нової регіональної карти України: методологічні основи / В. В. Микитенко // Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Перезавантаження будівництва:

економіка, організація, менеджмент», м. Київ, 03-06.11.2015 р. – Київ: Київський національний університет будівництва і архітектури МОН України, Вид-во КНУБА, 2015. – 89 с. [С. 69 – 71].

12. Микитенко В. В. Розбудова в Україні каскадних форм організації виробничо-господарської та міжгалузевої і міжрегіональної взаємодії / В. В. Микитенко, О. М. Алимов / Економічні та виробничо-економічні системи в координатах сталого розвитку: Монографія [Текст]; за ред. А. О. Касич, М. М. Хоменко. – Кременчук, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського МОН України, Кременчуцька міська друкарня, 2015. – 228 с. [С. 5 – 19].

13. Микитенко В. В. Формування нової регіональної карти України: методологія розбудови [Текст] / В. В. Микитенко // Управління розвитком складних систем: Збірник наукових праць. – Київський національний університет будівництва і архітектури МОН України, 2015. - № 22 (2). – С. 141 – 148.

14. Макроекономічне регулювання розвитку каскадних форм організації виробничо-господарської та міжрегіональної взаємодії / О. М. Алимов, О. О. Демешок, В. В. Микитенко/ Сталий розвиток – ХХІ століття: управління, технології, моделі. Дискусії 2015: Монографія [Текст] [Акулов-Муратов В. В., Алимов О. М., Андерсон В. М., Демешок О. О., Микитенко В. В. та ін.]. – НАН України, ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», НТУУ «Київський політехнічний інститут»; Інституттелекомунікацій та глобального інформаційного простору НАН України, Інститут економіко-правових досліджень НАН України, Вища економіко-гуманітарна школа, Міжнародна асоціація сталого розвитку / за наук. ред. проф. Хлобистова Є. В. – Черкаси, 2015 – 538 с. [С. 154 – 166].

15. Микитенко В. В. Класифікація систем управління природними ресурсами в умовах євроінтеграційних процесів [Електронний ресурс] / В.

В. Микитенко // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції: Вища освіта – студентська наука – сучасне суспільство: напрями розвитку (м. Київ, 24.03.2017 р.). – Київ: Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая, 2017. – Режим доступу: <http://www.istu.edu.ua/naukova-dijalnist/>.
[http://www.istu.edu.ua/novini/novini/?tx_ttnews\[tt_news\]=272](http://www.istu.edu.ua/novini/novini/?tx_ttnews[tt_news]=272)

REFERENCES:

1. Hvesic, M. (2015), *EkonomichnaotsinkapryrodnobahatstvaUkrainy*, [EconomicevaluationofthenaturalwealthofUkraine], Derzhavnaustanova «Instytutekonomikupryrodokorystuvanniatostalohorozvytku», Kyiv, Ukraine[inUkrainian].
2. Alymov, A. Demeshok, O. Dragan, I Mikitenko, V. (2016), *Kaskadyrehional'nykhsotsial'no-ekonomichnykhsystem: formuvanniatarozvytok* [Cascadesregional socio-economicsystems: theformationanddevelopment], Derzhavnaustanova «Instytutekonomikupryrodokorystuvanniatostalohorozvytku», Kyiv, Ukraine[inUkrainian].
3. Demeshok, O (2016), *StratehichnyjpotentsialpromyslovostiUkrainy: problemytaperspektyvyformuvannia* [ThestrategicpotentialoftheindustryofUkraine: problemsandprospectsofformation], Derzhavnaustanova «Instytutekonomikupryrodokorystuvanniatostalohorozvytku», Kyiv, Ukraine[inUkrainian].
4. Khvesik, M. Alimov, A. Golyan, V. Bistryakov, I. Demeshok, O. Mikitenko, V. (2016), *Natsional'naparadyhmastalohorozvytkuUkrainy* [ThenationalsustainabledevelopmentparadigmUkraine], Derzhavnaustanova

«Instytutekonomikypryrodokorystuvanniatastalohorozvytku», Kyiv, Ukraine[inUkrainian].

5. Demakov, Y. (2003), “Territorial natural-economic systems: synergetic aspect ”, *Sotsyal'naiasynerhetyka: predmet, aktual'nyeproblemy, poysky, reshennya*, [Online], availableat: <http://www.priroda.su/item/3428:Инфосфера>[inRussian].

6. Alimov, A. Mikitenko, V. (2016), *EkonomichnyjrozvytokUkrainy: instytutsional'netaresursnezabezpechennia* [EconomicdevelopmentofUkraine, institutionalandresourcesupport], Ob'iednanyjinstytutekonomiky NAN Ukrainy, Kyiv, Ukraine[inUkrainian].

7. Alimov, A. Derev'yankin, T Miller, V ,Mikitenko, V. (2005), *Innovatsijnyjresurshospodars'kohorozvytku* [Innovativeresourceofeconomicdevelopment], Ob'iednanyjinstytutekonomiky NAN Ukrainy, Kyiv, Ukrain.

8. Belyakova, E. (2009), “ Newparadigmofregionaldevelopment ”, *Problemysovremennojekonomyky*, [Online], vol . 2(30), availableat: <http://www.m-economy.ru/art.php3?artid=25609>[inRussian].

9. Golikova, T. (2007), “Institutionalmanagementparadigmterritorialeconomicdevelopment”, *NaukovipratsiDonNTU*, vol. 31-32, pp. 80–85[inUkrainian].

10. “TheAssociationAgreementbetweenUkraine, ononehand, andtheEuropeanUnion, theEuropeanCommunity, theotherside“, availableat: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248387631[inUkrainian].

11. Mikitenko, V. (2015), “FormationofnewregionalmapUkraine: methodologicalfoundations”, *Perezavantazhenniabudivnytstva: ekonomika, orhanizatsiia, menedzhment*["Restartconstruction, economics, organization, management"], MizhnarodnaEkonomichnakonferentsiya

[Internationaleconomicconference], NationalUniversity, Kyiv, Ukraine, pp. 69–71[inUkrainian].

12. Alymov, A. Mikitenko, V. (2015), Ekonomichnita vyrobnycho-ekonomichni systemy v koordynatakhstalohorozvytku [Economicandindustrialandeconomicsystemstocoordinatesustainabledevelopment], Kremenchuts'kamis'kadrukarnia, Kremenchuk, Ukraine[inUkrainian].

13. Mikitenko, V. (2017), “FormationofnewregionalmapUkraine: methodologydevelopment”, *Upravlinniarozvytkomskladnykhsystem: Zbirnyknaukovykhprats'*, vol. 22(2), pp. 141–148[inUkrainian].

14. Alimov, A. Demeshok, O. Mikitenko, V. (2015), Stalyjrozvytok – KhKhIstolittia: upravlinnia, tekhnolohii, modeli. Dyskusii 2015 [Sustainabledevelopment - XXI century: management, technologies, models. Discussions 2015], Derzhavnaustanova «Instytutekonomikypryrodokorystuvanniatastalohorozvytku», Kyiv, Ukraine[inUkrainian].

15. Mikitenko, V. (2017), “ClassificationsystemsmanagementofnaturalresourcesintermsofEuropeanintegrationprocesses”, *Vyschaosvita – students'kanauka – suchasnesuspil'stvo: napriamyrozvytku*["HigherEducation - StudentScience - modernsociety: directionsofdevelopment"], MizhnarodnaEkonomichnakonferentsiya [Internationaleconomicconference], NationalUniversity, Kyiv, Ukrain, pp. 69–71[inUkrainian].

МИКИТЕНКО В. В. ПОСТРОЕНИЕ СТРУКТУРНО-ЛОГИЧЕСКОЙ СХЕМЫРЕШЕНИЯ ПРОБЛЕМ ФОРМИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ МЕХАНИЗМОВ УПРАВЛЕНИЯ ПРИРОДНЫМИ РЕСУРСАМИ В УКРАИНЕ

Статья посвящена разработке и реализации новой по содержанию Концепции управления природными ресурсами в условиях евроинтеграционных процессов, предполагает системное научное осмысление многоаспектной процедуры идентификации состава важных, на современном этапе развития национальной экономической систем, политики (инструментов реализации стратегии децентрализации). Осуществлено развитие и совершенствование пяти структур управления. Это позволит идентифицировать наиболее приоритетные для повышения результативности управления природными ресурсами Украины рычаги и регуляторы.

Ключевые слова: концепция управления природными ресурсами, экономическая система, округа, механизм управления.

MYKYTENKO V.CONSTRUCTION STRUCTURAL AND LOGICAL SCHEME ADDRESSING FORMATION OF MECHANISMS MANAGEMENT OF NATURAL RESOURCES IN UKRAINE

The article is dedicated to the development and implementation of a new Concept in content management of natural resources in terms of European integration, which involves systematic scientific understanding of multifaceted procedures to identify the most important at the present stage of national economic systems, policies (decentralization strategy implementation tools). Done development and improvement of five management structures. This will identify the highest priority to increasing the effectiveness of natural resources management Ukraine leverage and regulators.

Keywords.the concept of natural resource management, economic system, counties, management mechanism.

Стаття надійшла до редакції 20.03.2017 р

Авторська довідка

	Українською мовою	Англійською мовою
ПІБ/ Lastname, firstname	Микитенко Вікторія Володимирівна	MykytenkoVictoria
Науковий ступінь/ Scientificdegree	Д.е.н.	doctorofEconomics
Вчене звання/ Scientificrank	професор	Professor
Посада/ Position	головний науковий співробітник	chiefresearcher
Установа/ Establishment	ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України»	Stateinstitution "InstituteofEnvironmentalEconomicsandSustainableDevelopmentof NAS ofUkraine»